

L'última legislatura ha viscut un èxit econòmic sense precedents

Una classificació dels governs d'Espanya

Xavier Sala-i-Martin

Està a punt d'acabar la legislatura i és un bon moment per fer balanç de com ha anat l'economia des que José María Aznar va agafar les regnes d'Espanya. Un dels aspectes positius de fer anàlisis econòmiques (en lloc de socials o polítiques) és que molts aspectes de l'economia es poden mesurar. Els polítics, doncs, no ens poden enganyar tot dient que les coses van bé si, en realitat, no van bé.

Una manera senzilla de mesurar l'estat de la macroeconomia s'anomena *índex de misèria* (creat pel professor nord-americà de Yale Arthur Okun). L'índex de misèria és la suma de la taxa d'atur i la d'inflació. A l'índex original, hi ha gent que hi afegeix una mesura de les expectatives d'inflació (com els tipus d'interès a llarg termini) i en resta la taxa de creixement. Un dels problemes d'aquest índex de misèria és que no té en compte que un govern pot haver heretat una situació anormalment bona o dolenta. Per exemple, un govern que deixa una taxa d'atur del 10% es podria considerar un èxit si la taxa heretada era del 20%, però seria un fracàs si la taxa anterior era del 4%. Una solució és restar l'atur mitjà que hi ha hagut durant els anys del govern Aznar, menys l'atur que hi havia el darrer any socialista. Es pot fer una cosa semblant amb la inflació i els tipus d'interès a llarg termini. Si se sumen aquests tres components i se'n resta la taxa de creixement del PIB, s'obté una mesura del que es podria anomenar *el canvi en l'índex de misèria*.

Naturalment, hi ha altres aspectes importants de l'economia que no queden reflectits en l'índex de misèria (els dèficits o la desigualtat de la renda en serien exemples). Ara bé, si un vol evitar ser acusat d'afavorir o perjudicar intencionadament determinats partits polítics, el millor és utilitzar mesures àmpliament acceptades, i això és el que he decidit fer aquí.

Després de fer tots els càlculs (les dades es poden trobar a Internet a www.columbia.edu/%7exs23), s'obté que,

XAVIER RAMIRO

durant la legislatura d'Aznar, l'índex de misèria s'ha reduït en un 11%. Es pot dir, doncs, que *Espanya va millor*. La pregunta és, però, si això és molt o és poc. Per avaluar *com de millor va Espanya*, es podria comparar la situació actual amb la d'anteriors legislatures. I amb aquest objectiu, he repetit els càlculs per a tots els governs de Suárez (entre juny del 77 i gener del 81), de Calvo Sotelo (febrer del 81 a octubre del 82), i de cadascuna de les quatre legislatures socialistes que es van succeir entre octubre del 82 i març del 96, ignorant els canvis ministerials i concentrant-me ens els períodes legislatius.

La *millor* de les legislatures pre-Aznar és la primera de González (octubre 82 a juny 86) amb una reducció en l'índex de misèria del 5,2%. Els següents classificats en el *ranking* serien la tercera i segona

legislatures socialistes, amb una reducció d'un 3,5 i 3% respectivament. Seguiria Calvo Sotelo, amb un augment de la misèria del 2,5%, i tancarien la classificació la darrera legislatura socialista, amb un augment del 5,2% (d'on ha sortit el mite que en Solbes va ser tan bon ministre?), i la de Suárez, amb un augment del 5,3%. Veiem, doncs, que en cap legislatura anterior es va aconseguir de reduir la misèria en més del 5,2%. La reducció de l'11% experimentada durant els darrers quatre anys representa, doncs, un èxit econòmic sense precedents a la història recent d'Espanya.

És interessant de veure que la situació durant l'època Aznar ha millorat en tots quatre fronts. Per exemple, Aznar és el líder, de llarg, en reducció de l'atur (que va caure en més del 5,5% durant la legislatura) i en reducció en els tipus

d'interès (de més del 5%), però també és el segon en termes de creixement econòmic (la guanyadora en aquest terreny és la segona legislatura de González, del juny del 86 a l'octubre del 89) i la inflació, que ja era baixa, s'ha reduït en més d'un 1%.

Aquest comportament econòmic uniformement bo durant el període Aznar contrasta amb les descompensacions existents durant els diferents governs socialistes. Per exemple, durant la primera legislatura de González la inflació va caure en un 4,5%. Aquest èxit en el terreny monetari es va veure contrarestat per un fracàs absolut en el camp de l'atur (que va passar de 14% a 20%). La descompensació és tan gran que, si decidim ignorar els aspectes monetaris (aspectes que, més o menys, estaven en mans del Banc d'Espanya, i no pas de l'executiu), el primer govern socialista estaria gairebé empatat amb el de Suárez per a l'obtenció del títol honorífic de *Pitjor Actuació Econòmica del Postfranquisme* (em pregunto si algú que conec va ser ministre d'aquell govern tan sensacional). A l'altre extrem, la segona legislatura socialista, que va tenir un gran èxit en el terreny del creixement i la reducció de l'atur, va ser un fracàs a l'hora de controlar els tipus d'interès i, en menor mesura, la inflació.

Se'm podria criticar, amb certa raó, que les polítiques del govern es reflecteixen a l'economia amb un retard d'entre 6 i 18 mesos. És a dir, es podria dir que part de la bonança econòmica actual s'hauria d'atribuir al darrer govern socialista. Tenint en compte aquesta possibilitat, he refet tots els càlculs, tot suposant que les polítiques tarden un any a ser efectives. És interessant de veure que la classificació final no canvia en absolut. Les magnituds varien una miqueta (la reducció de la misèria durant la legislatura Aznar és del 10% en lloc de l'11%, per la raó que, efectivament, part dels seus guanyos se'ls emporta la darrera legislatura socialista), però les coses canvien poc.

Alguns polítics argumentaran que l'economia va bé o malament per raons que no tenen res a veure amb el govern (la conjuntura internacional i el progrés tecnològic, dirien, són molt més importants que no pas el govern). D'altres diran que tot ve determinat per l'actuació de l'executiu. La veritat, segurament, és que els uns i els altres tenen una part de raó. Ara bé, les dades són les que són. I, amb les dades a la mà, s'ha de reconèixer que, durant la darrera legislatura, la situació econòmica espanyola ha millorat com no ho havia fet mai.

• Xavier Sala-i-Martin, Catedràtic de la Columbia University i professor visitant de la Universitat Pompeu Fabra

▶▶▶ presentades, una subrepresentació que habitualment va afegida a la menor valoració social de les feines fetes per dones. Al món del treball la promoció professional manté una barrera per la pervivència d'estructures organitzatives i productives reservades només als homes. Els llocs de decisió i poder, de prestigi social, i per tant els més ben retribuïts, són en general per als homes. Ens sembla, doncs, bàsic trencar l'apriorisme segons el qual els homes tenen assegurada una responsabilitat pública i laboral i les dones en tenim assegurada una de privada.

Si tenim en compte que la legislació laboral vigent prohibeix la discriminació, ens hem de preguntar què passa al mercat del treball i per què aquesta

desigualtat hi és. Podem perfeccionar la legislació, però també hem de ser valentes i valents a l'hora d'exigir actituds i comportaments concrets. Les dones hem de comptar amb la solidaritat de tothom per poder trencar determinades inèrcies.

Hi ha casos, però, que a la Intersindical-CSC no poden deixar d'irritar-nos, especialment pel que fa a la igualtat de les dones al món del treball i, sobretot, a la seva promoció professional. No és permisible que una llei estatal que vol promoure la conciliació de la vida laboral i familiar tingui diferències tan significatives i vergonyoses en relació amb l'europea. Mentre el text comunitari destaca la importància del desenvolupament dels serveis d'ajuda a la família (llars d'infants, as-

sistència a persones incapacitades...), l'executiu espanyol del PP potencia els permisos retribuïts i les llicències perquè les responsabilitats familiars quedin sempre en mans de la família. Malauradament, la inèrcia social es tradueix en el fet que la dona treballi menys hores al mercat laboral i dediqui més temps a la família, atemptant directament contra la seva promoció professional. El fons d'aquesta llei seria: la dona pot incorporar-se al mercat de treball sempre que no deixi de banda les necessitats familiars.

A més, les dades són prou aclaridores i sobren comentaris: l'administració espanyola destina un pressupost a protecció social set vegades inferior al de la mitjana europea.

Tot i això, la presència de la dona al

món del treball, i també al sindical, ha augmentat en els darrers anys, però la seva presència als òrgans de decisió de les empreses, sindicats i altres entitats del teixit social no són mai proporcionals al nombre. Lleis com la que hem comentat abans no contribueixen pas a normalitzar aquesta situació.

Per avançar en la igualtat entre les dones i els homes al món del treball, l'eina insubstituïble és la negociació col·lectiva entre els agents socials, amb un veritable seguiment per assegurar-ne l'aplicació real. Si aconseguim millorar la situació de la dona al seu lloc de treball hi veurem el reflex a la seva situació social.

• Isabel Pallarès i Roqué, Secretària confederal de la Intersindical-CSC